

A Győri Ítéltábla a dr.Németh Zsolt ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Zafir János ügyvéd által képviselt alperes ellen jogalap nélküli gazdagodás iránt indított perében a Veszprém Megyei Bíróság 2011. április 27. napján kelt 4.G.40.018/2011/9. számú ítélete ellen a felperes részéről 10.sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán megtartott tárgyalás alapján meghozta a következő

í t é l e t e t :

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Köteles a felperes megfizetni az alperesnek 15 napon belül 160.000 (egyszázhatvanezer) forint másodfokú perköltséget.

Köteles a felperes leletezés terhével 8 napon belül leróni az iratoknál 344.600 (háromszáznegyvennégyezer-hatszáz) forint le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s :

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint *2008-ban szindikátusi szerződés* jött létre egyrészt a "A" Kft. és az "B" Kft., másrészt a "C" Kft., az alperes, az "D" Kft., és a "E" cégcsoporthoz tartozó gazdasági társaságok között a "F", ... szám alatti "C" Bevásárló Központ Társasház "B" Kft. üzemeltetési koncepciójának megfelelő üzemeltetése érdekében. Ennek 2.1. pontjában a szerződő felek megállapodtak abban, hogy az "B" Kft., illetőleg a tulajdonosi jogokat gyakorlók döntése alapján a "A" Kft. bérbe veszi a szerződés mellékletében felsorolt ingatlanokat az "D" Kft-től, illetve az alperestől 46 €/m²/év +ÁFA „alap bérleti díjért”. A szerződés 2.10. pontja szerint a bérlet a bérleti szerződésből eredő kötelezettségeinek biztosítékeként fél éves alap bérleti díj összegének megfelelő óvadék nyújtására köteles a bérleti szerződés aláírásától számított 3 munkanapon belül. A szerződés 4.1.pontjában a "E" cégcsoporthoz tartozó gazdasági társaságok kötelezettséget vállaltak arra, hogy a bérleti szerződés aláírásával egyidejűleg az "C" Kft.-ben, az alperesben, illetve az "D" Kft-ben lévő üzletrészeikre 5 évre vételi jogot engednek az "B" Kft., vagy az általa kijelölt személy részére.

A szindikátusi szerződésnek megfelelően *2008.április 28-án, bérleti szerződés* jött létre egyrészt az alperes és az "D" Kft., mint bérbeadó, másrészt a "A" Kft., mint bérlet között, amelyben a bérleti díjat valamint az óvadékot a szindikátusi szerződésben foglaltaknak megfelelően szabályozták.

Az "B" Kft. 2008.május 6-án „kaució” címén 5.742.935 forintot utalt át az alperes számlájára. A fenti szerződéskötések, továbbá az átutalás időpontjában is az "B" Kft., valamint a "A" Kft ügyvezetői egyaránt "G" és "H" voltak.

A 2010. október 7-én létrejött engedményezési szerződéssel az **"B"** Kft. (a továbbiakban: felperesi jogelőd) a felperesre engedményezte a 2008. május 6-án az alperesnek átutalt 5.742.935,- Ft összegű követelést és járulékait.

A felperes keresetében 5.742.935 Ft, s ennek 2008. május 6-tól járó törvényes mértékű késedelmi kamatai megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Arra hivatkozott, hogy a felperesi jogelőd az alperessel nem állt olyan jogviszonyban, amely alapján kaució fizetésére lett volna köteles, így a kaució címén tévesen átutalt összeggel az alperes jogalap nélkül gazdagodott. (Ptk.361.§./1/ bekezdés)

Az alperes érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Érvelése szerint az alperes, valamint a felperesi jogelőd részesei voltak a 2008-ban létrejött szindikátusi szerződésnek és az abban, valamint az annak alapján létrejött bérleti szerződésben kikötött óvadék összegét utalta át a felperesi jogelőd az alperesnek. Ezért tartozatlan fizetés a felperesi jogelőd részéről nem történt, a kereseti összeget nem tévedésből utalta át, erre szándékosan került sor, figyelemmel arra is hogy mind a felperesi jogelőd, mind pedig az **"A"** Kft. ügyvezetője ugyanaz a személy volt. Az alperes pedig ezt a teljesítést elfogadta a felperesi jogelődtől. Hivatkozott a szindikátusi szerződés 9. pontjára is, amely kötelemben a felperesi jogelőd ugyanolyan szerződő fél volt, mint a **"A"** Kft. Jogalap nélkül azért sem gazdagodhatott az alperes, mert a felperesi jogelődnek és a **"A"** Kft-nek 50.000.000,- Ft-ot meghaladó összegű tartozása áll fenn az alperessel szemben.

Az elsőfokú bíróság a fellebbezéssel támadott ítéletével a keresetet elutasította, kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 250.000,- Ft perköltséget. Határozatának indokolása szerint a felek a szindikátusi szerződés, és a bérleti szerződés érvényességét nem vitatták, így nem volt vitás, hogy az alperes e szerződések alapján jogosult volt a felperesi jogelőd által átutalt óvadék összegére. A felperesi előadás szerint azonban az óvadék összegének átutalására nem a felperesi jogelőd, hanem a **"A"** Kft. lett volna köteles. Ugyanakkor nem volt vitatott az sem, hogy a **"A"** Kft. a kaució átutalására irányuló kötelezettségét nem teljesítette. **"I"** tanú vallomása alapján az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az alperes a felperesi jogelőd által kaucióként átutalt összeget a bérleti szerződésben megjelölt óvadék összegének tekintette és ez a 2008. május 6-i kifizetéstől a fizetési meghagyásos eljárás 2010. október 7-i megindulásáig a felek között nem volt vitás.

A felperes törvényes képviselője, aki egyúttal a felperesi jogelőd törvényes képviselője is volt, maga is úgy nyilatkozott, hogy több alkalommal előfordult, hogy a **"A"** Kft. kötelezettségének a felperesi jogelőd pénzéből tettek eleget, mert utóbbi jobb anyagi helyzetben volt. Ilyenkor „engedményezési szerződéseket szoktak kiállítani”, de jelen per tárgyát képező összegre ilyen szerződés nem jött létre. Ugyanakkor tényállás szerinti szerződések, és a tanúvallomás alapján az elsőfokú bíróság azt állapította meg, hogy a felperesi jogelőd által átutalt összeg az alperest óvadék jogcímén megillette, ezért a Ptk.361.§-ára alapított keresetet elutasította. Álláspontja szerint a jogvita elbírálása szempontjából irreleváns annak a vizsgálata, hogy milyen belső jogviszony alapján teljesítette a felperesi jogelőd a **"A"** Kft. bérlet terhelő óvadékfizetési kötelezettségét.

Az elsőfokú ítélettel szemben a felperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben elsődlegesen annak megváltoztatásával az alperes keresete szerinti marasztalását, másodlagosan annak hatályon kívül helyezését kérte. Fellebbezési érvelése szerint az elsőfokú bíróság a

megállapított tényállásból helytelen jogkövetkeztetést vont le, tévesen értelmezte az alkalmazandó jogszabályokat, és a bizonyítékokat helytelenül mérlegelte. Változatlanul nem vitatta, hogy a szindikátusi és a bérleti szerződés érvényesen létrejött, de ezek alapján az alperes nem volt jogosult a felperesi jogelőd által átutalt óvadék összegére. Az elsőfokú bíróság nem vette figyelembe, hogy a szindikátusi szerződés a felek jogait és kötelezettségeit csak generálisan szabályozta, az volt a célja, hogy a felek meghatározzák az együttműködésük kereteit, a megkötendő szerződések főbb pontjait. A bérleti szerződés létrejöttét követően a bérleti jogviszonyból eredő jogokra és kötelezettségekre e szerződés vált irányadóvá, amely szerint az óvadék nyújtására a bérelő "A" Kft. volt köteles. Sem a szindikátusi szerződés, sem a bérleti szerződés nem teremtett jogalapot az alperesnek arra, hogy a bérleti szerződésben bérlőként nem is szereplő felperesi jogelőd által átutalt összeget óvadék jogcímén megtartsa, mert azt nem az óvadék megfizetésére kötelezett utalta át. Az óvadék átutalására egyértelműen a "A" Kft. volt köteles, és a jelen per eldöntése szempontjából nincs jelentősége annak, hogy a "A" Kft. az óvadék fizetési kötelezettségének eleget tett-e. Az elsőfokú bíróság a tanúvallomás alapján helytelenül állapította meg, hogy az alperes a felperesi jogelőd által kaucióként átutalt összeget a bérleti szerződésben megjelölt óvadék összegének tekintette, mert a meghallgatott tanú az óvadék átutalásakor nem volt az alperes ügyvezetője. A felperes törvényes képviselője azt adta elő, hogy volt rá példa, hogy a "A" Kft. helyett engedményezési vagy tartozás átvállalási szerződés alapján a felperesi jogelőd tett eleget a fizetési kötelezettségnek, de a perbeli óvadék esetében nem ez történt, az óvadékot tévedésből utalta át a felperesi jogelőd a "A" Kft. helyett. Az elsőfokú bíróság a felperesi nyilatkozatokat nem a maguk teljességében értékelte. Nem annak van jelentősége, hogy az alperes jogosult volt-e az óvadékra, hanem annak, hogy az alperes a felperesi jogelőddel nem állt szerződéses jogviszonyban, az óvadék engedményezésére és tartozásátvállalására nem került sor, a bérleti szerződés alapján az óvadék megfizetésére nem a felperesi jogelőd, hanem a "A" Kft. volt köteles.

Ugyanakkor az óvadékot a felperesi jogelőd fizette meg, jogcím nélkül, tartozatlanul, ezért az óvadék összegét a jogalap nélküli gazdagodás címén az alperes köteles visszatéríteni. Nem irreleváns annak a vizsgálata, hogy milyen belső jogviszony alapján teljesítette a felperesi jogelőd a "A" Kft. bérlőt terhelő óvadék fizetési kötelezettséget. Jelentősége van ugyanis annak, hogy a felperesi jogelőd állt-e olyan jogviszonyban az alperessel, amely kötelezte a kereseti összeg megfizetésére, de ilyen jogviszonyban a felperesi jogelőd nem állt az alperessel. Egy gazdálkodó szervezet csak akkor teljesíthet egy másik gazdálkodó szervezet helyett, ha e tartozást a Ptk.332.§. /1/ bekezdése alapján átvállalja. Amennyiben a felperesi jogelőd és a "A" Kft. megállapodtak volna abban, hogy az előbbi átvállalja az utóbbi óvadék fizetésére vonatkozó kötelezettségét, úgy kötelesek lettek volna a jogosult alperes hozzájárulását kérni. Ugyanakkor tartozásátvállalás nem jött létre a felperesi jogelőd és az óvadék fizetésre köteles "A" Kft. között, így az alperes hozzájárulását sem kérték. Így a felperesi jogelőd nem állt olyan jogviszonyban az alperessel, amely kötelezte volna a perbeli 5.742.935 forint megfizetésére. A tartozatlan fizetés miatt pedig a vagyoni előnyhöz jogalap nélkül jutott az alperes, amely vagyoni előny visszafizetésére köteles.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte, annak helyes indokai alapján, fenntartva az elsőfokú eljárásban előadott védekezését.

A fellebbezés nem alapos.

A fellebbezés kapcsán az ítélet tábla mindenekelőtt rámutat arra, hogy az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésének törvényes indoka nem volt, az elsőfokú bíróság az elsőfokú eljárás lényeges szabályainak megsértése nélkül hozta meg a határozatát, amelyet a Pp. 221.§-ban foglaltaknak megfelelően indokolt meg.

Az elsőfokú bíróság az érdemi döntés meghozatalához szükséges releváns tényállást túlnyomórészt helyesen állapította meg, azt az ítélet tábla az alábbiakkal egészíti ki:

- A perbeli szindikátusi szerződés 5.1.pontjában az "C" Kft, az "D" Kft., illetőleg az alperes, valamint az "B" Kft. és a "A" Kft. megállapodtak, hogy a szindikátusi szerződés, és az annak alapján megkötendő szerződések hatálya alatt egymással együttműködnek, egymás érdekeit a lehető legnagyobb mértékben figyelembe veszik. E szerződés 9.1 pontjában a szerződő felek **kifejezetten rögzítették**, hogy a szindikátusi szerződésben **szabályozott kötelezettségek jogi egységet képeznek**, azok illetőleg a szerződés alapján megkötendő további szerződések osztják egymás jogi sorsát, így valamely szerződés megszűnése, vagy a szindikátusi szerződésbe, illetve a megkötendő szerződésekbe foglalt kötelezettség megszegése a felek között létrejött valamennyi megállapodás megszűnését eredményezi.

Az elsőfokú bíróság - az így kiegészített, pontosított tényállás alapján - érdemben helytálló döntést hozott, amellyel az ítélet tábla egyetért.

A perben abban kellett állást foglalni, hogy a felperes keresetében követelt összeg átutalására jogalap nélkül került-e sor, vagy sem.

Az ítélet tábla álláspontja szerint az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy a konkrét esetben a 5.742.935,- Ft nem jogalap nélküli kifizetés volt a felperesi jogelőd részéről, ennek átutalására nem tévedésből, és nem adminisztrációs hibából került sor.

Nem volt vitás a perben, hogy a perbeli bérleti szerződés rendelkezései szerint nyújtandó óvadék eredeti kötelezettje a "A" Kft. volt. Ugyanakkor a felperesi jogelőd is szerződéses kapcsolatban állt az alperessel, a perbeli bérleti szerződés alapjául szolgáló, annak keretét adó szindikátusi szerződésben a "A" Kft-vel egy oldalon álló jogosult és kötelezett volt, annak 2.10 pontja bérliként nevesítette. A szindikátusi szerződés 4.1 pontjában a felperesi jogelőd javára engedtek vételi jogot, rögzítve kifejezetten a 9.1 pontban azt is, hogy „a szindikátusi szerződésben **szabályozott kötelezettségek jogi egységet képeznek**, azok illetőleg a szerződés alapján megkötendő további szerződések osztják egymás jogi sorsát, így valamely szerződés megszűnése, vagy a szindikátusi szerződésbe, illetve a megkötendő szerződésekbe foglalt kötelezettség megszegése a felek között létrejött valamennyi megállapodás megszűnését eredményezi.”

A Ptk. 270.§ (1) és (2) bekezdése értelmében valamely követelés biztosítására pénzen (...) az erre irányuló szerződéssel és az óvadék tárgyának átadásával óvadék alapítható, és átadásnak kell tekinteni minden olyan eljárást, amely alapján az óvadék tárgya egyértelműen azonosítható módon a kötelezett hatalmából a jogosult hatalmába kerül, különösen a bankszámlán való jóváírást. A Ptk. 271/A.§-a szerint az óvadéokra egyebekben

- a 254.§ (2) bekezdésében foglalt kivétellel - a zálogjogra vonatkozó közös szabályokat kell alkalmazni.

Az óvadék a dologi biztosíték egyik fajtája, amely esetében a felek abban állapodnak meg, hogy a jogosult a részére átadott óvadékból közvetlen kielégítést kereshet, ha a kötelezett nem, vagy nem szerződésszerűen teljesít. Az óvadéki szerződés érvényes létrejöttéhez pedig erre irányuló szerződés, és az óvadék tárgyának átadása szükséges. Ugyanakkor az óvadék nyújtásában a felek érvényesen szóban, de ráutaló magatartással is megállapodhatnak.

A Ptk. 216. § (1) bekezdése szerint pedig a szerződési akaratot ráutaló magatartással is kifejezésre lehet juttatni.

A konkrét esetben a felperesi jogelőd az írásbeli bérleti szerződés alapján a "A" Kft-t eredetileg terhelő óvadékfizetési kötelezettségről, annak előzményeiről, okáról és részleteiről tudomással bírt, és a szindikátusi szerződés 2.10., 4.1, 5.1 és 9.1 pontjának rendelkezéseiből fakadóan törvényes érdeke fűződött ahhoz, hogy az óvadék fizetési kötelezettség teljesítse a bérleti szerződés szerint megtörténjen. A felperesi jogelődnek és az óvadék eredeti kötelezettjének ugyanazok a személyek voltak az ügyvezetői, és ilyen előzmények után került arra sor, hogy a felperesi jogelőd 2008. május 6-án kifejezetten „kaució” címén 5.742.935 forintot utalt át az alperes számlájára. Az alperes ezt az összeget pedig óvadékként elfogadta, azt így tartotta nyilván, annak összegét az eredeti kötelezettől, azaz a "A" Kft-től nem is követelte. A felperesi jogelőd sem támasztott igényt az így átutalt összegre két és fél éven keresztül. A bérleti szerződés szerinti jogok és kötelezettségek gyakorlását a felek megkezdték.

Mindezen tényekből csak az a következtetés vonható le, hogy a felperesi jogelőd és az alperes között ráutaló magatartással létrejött egy óvadék fizetésére vonatkozó megállapodás, amelynek lényeges tartalmi elemeit a bérleti szerződés rögzítette, az kizárólag annyiban változott, hogy az eredeti óvadék fizetésére kötelezett "A" Kft. helyébe kötelezettként az alperesi jogosulttal szemben a felperesi jogelőd lépett, ő lett az óvadék kötelezettje. Az óvadéki szerződés tehát utóbb ráutaló magatartással a felperesi jogelőd és az alperes között érvényesen létrejött, és az óvadék tárgyának átadása is megtörtént a pénzösszegnek az alperes bankszámlájára - lényegében - e jogcímen való átutalásával.

Ilyen körülmények között ezt az átutalást nem lehet tartozatlan, jogalap nélküli kifizetésnek tekinteni, mert a felperesi jogelőd a saját érdekeit mérlegelve, az alperessel kötött szerződések fenntartása érdekében egy gazdasági-üzleti döntést hozva utalta át a kérdéses óvadék összegét, a felek között ráutaló magatartással létrejött óvadéki szerződés alapján.

Ezzel pedig a felperesi jogelőd és az alperes között egy kötelmi jogi megállapodás jött létre az óvadék nyújtására, amely alapján az óvadék tárgyakul szolgáló pénz átadásra került az alperesnek, ezért a felperes részéről átutalt összeget jogalap nélküli gazdagodásra hivatkozva visszakövetelni nem lehet.

Megjegyzi az ítéletábra, hogy amennyiben nem jött volna létre az óvadék nyújtására önálló (új) kötelmi jogi megállapodás a felperesi jogelőd és az alperes között a fentiek szerinti ráutaló magatartással, és nem ennek alapján került sor a felperesi jogelőd részéről a

keresetben követelt pénzösszeg (átutalására) átadására, úgy annak visszakövetelésére a jogalap nélküli gazdagodás szabályai szerint egyébként sem lenne helye.

A Ptk. 286.§-a szerint, ugyanis a jogosult a harmadik személy részéről felajánlott teljesítést is köteles elfogadni, ha ehhez a kötelezett hozzájárult, és a szolgáltatás nincs személyhez kötve, illetőleg nem igényel olyan szakértelmet, vagy képességet, amellyel a harmadik személy nem rendelkezik. A kötelezett hozzájárulása nem szükséges ha a harmadik személynek törvényes érdeke fűződik ahhoz, hogy a teljesítés megtörténjék.

A konkrét esetben a felperesi jogelőd „megcímezte” a keresetben visszakövetelt pénzt annak átutaláskor, azt „kaució” - magyarul óvadék - címen utalta azt át alperesnek. Amennyiben pedig nem ő volt az óvadék kötelezettje, úgy lényegében felajánlotta a maga részéről az eredetileg a "A" Kft-t terhelő óvadék fizetési kötelezettség teljesítését, amelyet az alperes köteles volt elfogadni.

A jelen esetben nem volt szükség az eredeti kötelezett "A" Kft. hozzájárulásához e teljesítéshez, mert a felperesi jogelődnek a fent kifejtettek szerint törvényes érdeke fűződött ahhoz, hogy az óvadék fizetési kötelezettség teljesítése megtörténjék, hiszen a szindikátusi szerződésben opciós jog gyakorlására volt jogosult, amit akkor gyakorolhatott csak ha az óvadékösszeg átutalása is megtörténik, figyelemmel a szindikátusi szerződés 9.1 pontjára is. Ez esetben pedig a felperesi jogelőd a Ptk. 286.§-a alapján teljesített, amely szintén - járulékos - de kötelmi jogi jellegű kapcsolatot teremtett közte és az alperes között, ami a jogalap nélküli gazdagodás szabályainak az alkalmazását szintén kizárja. Ez esetben ugyanis az alperes szintén nem jogalap nélkül, hanem a felperesi jogelőd, mint a teljesítés megtörténtében törvényes érdekekkel érintett harmadik személy részéről felajánlott teljesítést fogadta el.

Megállapítható tehát, hogy a felperes átutalása nem „adminisztrációs hibából”, vagy tévedésből hanem egy kötelmi jogi megállapodás alapján történt, vagy ennek hiányában a felperesi jogelőd, mint a teljesítés megtörténtében törvényes érdekekkel érintett harmadik személy részéről felajánlott teljesítést fogadta el az alperes. Ezért helytállóan rendelkezett az elsőfokú bíróság a kereset elutasításáról.

A kifejtettek alapján az ítéletábra - az indokolás részbeni kiegészítésével - az elsőfokú bíróság érdemben helyes ítéletét a Pp. 253.§-ának (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A fellebbezés nem vezetett eredményre, ezért a másodfokú eljárásban is vesztes felperes a Pp.239.§-a folytán alkalmazandó Pp.78.§ (1) bekezdése alapján viselni köteles a másodfokú eljárásban felmerült saját, valamint az alperes perköltségét. Az alperes jogi képviselőjének munkadíját az ítéletábra a Pp. 79.§ (1) bekezdése, valamint a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3.§ (2), (3), (5) és (6) bekezdései alapján - a per egyéb adataira figyelemmel - a kifejtett ügyvédi munka mérlegelésével és a fellebbezési pertárgyérték alapulvételével Áfa-val növelten 160.000,- forintban állapította meg.

A felperes a fellebbezésén fellebbezési illetéket nem rótt le, így azt lelet készítésének a terhe mellett (Itv. 74.§ (2) bekezdés) köteles pótolni.

ő, 2012.évi szeptember hó 20. napján

Dr.Lezsák József sk.
a tanács elnöke

Dr.Bajnok István sk.
előadó bíró

Dr.Vass Mária sk.
bíró